MIELIPIDE

Ketkä voivat parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia: koulu, vanhemmat, tutut vai tuntemattomat? Vastaus on: kaikki edellä mainitut. **JAANA UOLAMO MIELIPIDEKIRJOITUKSESSAAN**

LUKIJALTA

Turvallista koulumatkaa

Elokuiset aamut herättävät lempeästi.

Sumu verhoaa maisemaa, raitis ilma saa kipristämään nenää ja vetämään ilmaa syvälle keuhkoihin. Kurjet huutavat pellolla ja pian on jo tarvetta sormikkaille.

Piristyt kuin vahingossa ja jalat astuu vaivattomasti eteenpäin.

Tien vasenta laitaa astellen taittuu koulumatka, sydän pakahtumaisillaan jännityksestä. Repussa painoa kerryttää ainoastaan uutukainen penaali ja tie on kevyt kulkea.

On rehunteon ja pian puintienkin aika, isot maatalouskoneet kulkevat kapeita teitä lähes koko leveydeltään, eikä pienelle meinaa enää piennarkaan riittää.

Tuttu isäntä hiljentää kohdalla, odottaa että lapsi ehtii havainnoida ja siirtyä syrjään.

Taustapeilistä hän vielä katsahtaa, kuinka lapsi hymyilevänä jatkaa koulutietään.

Linja-autopysäkillä odottavat ystävät, isommat jo kokeneempina. Odotellessa pohditaan kuka onkaan salaperäinen uusi opettaja. Seisakkeen takana isompien lasten polkupyörät ja ohrapellolla kultaiset tähkät.

Linja-auton saapuessa lapset muodostavat jonon, toiset kulkevat takapenkeille, mutta pienin haluaa nähdä kaiken ja istuu kuljettajan taakse. Äiti päästää kädestä irti ja vilkuttaa poistuessaan ikkunasta aarteelleen. Päänsä kääntäessä pyyhkii kyyneleitä kasvoiltaan ja siunaa pienen matkaa.

Kaupungissa serkku on saman taipaleen edessä. Kadun varrelta seuraan liittyy paras ystävä ja tie on kevyt kulkea. Reitti on kuljettu monen monituista kertaa leikkipuistolle koulun viereen ja tänä kesänä sitä on erityisesti huomioitu ja havainnoitu.

Suojatien reunaan pitää pysähtyä. Jos mistään ei tule autoja voi mennä, muuten pitää odottaa. Käsi kädessä ystävän kanssa on turvallisempaa. Turvan tunnetta lisää myös taskun pohjalla pullottava uusi matkapuhelin, isälle voisi aina soittaa.

Punainen auto hurahtaa ohitse, näkemättä kahta elävää huutomerkkiä tien laidassa, mutta enää ei tule ketään ja voidaan tie turvallisesti ylittää.

Kadun reunaan on kesän aikana rakennettu korotettu kävelytie, pienen matkan voisi uudella asfaltilla ottaa vaikka tanssiaskeleita, mutta pihateitäkin pitää varoa. Autosta ei peruutettaessa näe pieniä pellavapäitä, joten tarkkana tulee olla.

Koulun katto jo koivujen takana kiiltelee. Tovereitten kiljahdukset ja huomioliivilliset opettajat koulun pihassa kiihdyttävät koulumatkalaisten askeleita.

On ensimmäinen koulupäivä, se minkä alati muistoissasi kannat.

Turvallinen koulumatka on lapsen oikeus.

Meille aikuisille sen varmistaminen on velvollisuus.

Mari Kerola
Kannus

JAANA KANKAANPÄÄ

Turvallinen koulumatka on lapsen oikeus, Mari Kerola kirjoittaa.

Sydämen sivistys oppiaineeksi

Koulun taas alkaessa on hyvä muistaa, että lapset oppivat parhaiten rauhallisessa, sopusointuisessa paikassa, jossa opettaja rohkaisee, inspiroi ja pitää yllä järkevää kuria. Pisa-menestys palaa, kun annamme lasten iloita oppimisesta – kouluissa, joissa on kasvurauha.

Varsinkin ensimmäisinä elinvuosina nuori ihminen on herkkä. Siksi vanhempien ja opettajien on hyvä muistaa, että vain rakkauden avulla luodaan menestystä.

Huipulle pääsee millä elämänalueella tahansa, kun rakastaa tehtäväänsä. Lahjakkuus, älykkyys ja luovuus saavat voimaa ilosta.

Huippuja kasvaa niistä lapsista ja nuorista, joilla on innostusta harjoitella myös ohjattujen harjoitusten – kuten koulun – ulkopuolella. Jokaisella on jonkin alan luontaista intelligenssiä. Lahjakkuus kehittyy ja kasvaa harjoittelun myötä. Niin moni asia vaikuttaa lapsen kehitykseen, ja kaiken perusta on rakkaus.

Rakkaus antaa elämäniloa, joka tuo innostusta oppia ja harjoitella. Ympäristö, persoonallisuus ja oma motivaatio vaikuttavat siihen, miten synnynnäiset lahjakkuudet – kuten älykkyys ja luovuus – kehittyvät.

Nykyään arvostetaan oppimista, joka on loogista, lineaarista, rationaalista, tieteellistä, matemaattista ja tietokoneisiin suuntautunutta. Nuoret omaksuvat muiden ideat ja toistavat niitä yhä uudelleen. Tiedon korostaminen saattaa saada herkät lapset tuntemaan itsensä ahdistuneeksi ja he saattavat muuttua sen vuoksi masentuneiksi, kapinallisiksi ja julmiksi.

Sen vuoksi olisi tärkeää kehittää myös yksilöllisyyttä, luovuutta, mielikuvitusta, rytmiä, laulua, taiteellisuutta, henkisyyttä ja sydämen sivistystä. Näin toimimalla kannustettaisiin välittämiseen, empatiaan, luottamiseen, huolehtimiseen ja yksilöllisyyteen. Nämä johtavat rentoutumiseen, rauhaan ja tyytyväisyyteen.

Sivistys tarkoittaa kasvatuksen kautta omaksuttua tietoa, henkistä kehittyneisyyttä ja avarakatseisuutta. Opillinen sivistys ja yleissivistys ovat tärkeitä, mutta niin on myös ihmisen sisäinen kypsyys, eli sydämen sivistys.

Tärkeintä elämässä on sydämen sivistys. Olennaista on ihmisen asenne ja tapa suhtautua maailmaan ja elämään, ja se on riippumaton koulutustasosta ja ulkoisista käyttäytymisen malleista.

Sydämen sivistys on hiljainen, elämää ylläpitävä nöyrä asenne, johon kuuluvat oikeudenmukaisuus ja aito lähimmäisen huomioiminen.

Perhe-elämä tarjoaa mitä erinomaisimman sydämen sivistyksen ja johtajuuden oppimisympäristön. Perhe on alati muutosprosessissa, jolloin siihen luonnollisina asioina kuuluvat luopuminen ja uuden alku, mutta myös läheisyyteen ja rakkauteen liittyvät ilon ja onnen tunteet.

Näin ihmisen kasvu perheessä parhaimmillaan näkyy näkökulmien laajentumisena, suvaitsevaisuuden kasvuna, arvojen selkiytymisenä, armahtavaisuutena itseä, puolisoa ja lapsia kohtaan – rakastamaan oppimisena.

Ketkä voivat parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia: koulu, vanhemmat, tutut vai tuntemattomat? Vastaus on: kaikki edellä mainitut. Jokaisen on tärkeä kiinnostua omasta sekä läheisten ihmisten hyvinvoinnista, sillä ihminen tarvitsee välittämistä. Rakkauden vastakohta ei olekaan viha, vaan välinpitämättömyys.

Inhimillisyys on sitä, että meillä on sydämen sivistystä. Sydämeltään sivistynyt ihminen kohtaa rohkeasti kaikenlaiset kanssaihmiset, hän uskaltaa katsoa lähimmäistään silmiin. Hän tarttuu kädestä ja antaa turvaa ja hellyyttä. Sivistykseen kuuluu, että jokaisen elämä on arvokasta.

Jaana Uolamo
Akaa

Tarkkuutta

Helteisenä syksynä pikavalmistuneessa jyvässä on ”teräskuori”. Tämä on syytä huomioida, kun kosteutta mitataan ns. pikamittarilla. **Yllätys**

Maksuajat

Kauppias maksaa markettinsa kolmeen vuoteen, minä navetan 20 vuoteen. Monopoli voittaa aina. **Uusi kauppaketju**

Palautetta

S. Eskelinen (MT 4.8.). Ammattilaiset arvioivat hirvivahingot. Lupamaksuja kerätään 5 miljoonaa euroa ja korvauksiin menee miljoona. Koska metsäala korvaa riista- ja kalavahingot? **Ei nimimerkkiä**

Muiden ongelma

Tuulivoima on haitaton. Varsinkin kun myllyt mölyävät toisaalla ja muualla. **Ei nimimerkkiä**

Menee se näinkin

Miksi ahkeroin isännän piikkiin? Menee se elämä näinkin. Lapset, rutiinit ja opiskelu pitävät pinnalla, mitään en tienaa. **Joskus onnellinen**

Korvaus

Meillä Melan sairauskorvauspäätös viipyi 10 kuukautta. Koska maksu meni eri vuodelle kuin hakemus, oli otettu 60 prosenttia veroa. Harmitti. **Anni**

Kortit

Timo oikeassa. Etukorteilla halutaan ”hirttäytyvän” vakiasiakkaiksi. Kauppiaiden juoni. **Silppuriin vaan**

Soini seuraa aikaa. Silputaan kortit. Entinen osuustoiminta on nyt raakaa bisnestä. **Ei nimimerkkiä**

Opintomatkalle

Elykeskuksen tarkastajat voisivat käydä Virossa tarkastamassa, miten sitä hukkakauraa viljellään. **Ei nimimerkkiä**

Opetusta

Voisiko joku nyt kiireesti opettaa pääministerille ja hänen virkamieskunnalleen skenaarioanalyysin alkeet. **Pohjan Akka**

Harjavalta ja Talvivaara eivät ole ainoat vedenpilaajat

Talvivaaran kahden tonnin ja Harjavallan 66 tonnin nikkelivuodot saivat runsaasti julkisuutta. MT:ssa todettiin suurin otsikoin (MT 28.7.), että Talvivaarasta uutisoitiin Harjavaltaa enemmän. Elykeskus totesi, että sen omakin nikkelitiedotus oli liian hidasta.

Näissä lienee kuitenkin mitalin toinen puoli. Mutta pelkkä tiedotusko vain on epäonnistunut?

On hyvä, että tiedotetaan ja korjataan tehdyt virheet ja maksetaan aiheutetut vahingot. Viranomaisilla ei kuitenkaan ole oikeutta johdatella ja sallia tekemään lailla ankarasti tuomittuja ympäristörikoksia.

On syytä palauttaa mieliin Virttaankankaan tekopohjavesihanke semminkin, kun ympäristöministeri Niinistö vastikään tuomitsi tällaiset itse ja virkamiestensä tietoisesti sukkuloimat tuhoisat operaatiot. Pienemmätkin synnit ja luotettavuuden pettäminen ovat johtaneet ministerivaihdokseen.

Viranomaiset myötäsuunnittelivat ja antoivat luvan johtaa Kokemäenjoen muun muassa hermomyrkkyä sisältävää vettä Virttaankankaalle Länsi-Suomen suurimman pohjavesialtaan yläpuolelle. Tiedossa oli, että kyseiset myrkyt eivät poistu suodattamalla, vaan valuvat veden mukana pohjaveteen.

Suuri osa tämän kalliin ja surkuhupaisan hankkeen tekopohjavedestä juoksutetaan monen mutkan kautta likaviemäriin.

Tämä kokonaisuus on kaikkien viranomaisten tiedostama ympäristörikos, jonka seuraukset ovat alkaneet orastaa sekä itse vedessä että ympäristössä. Aiotaanko odottaa vielä parikymmentä vuotta, kunnes myös vastuulliset ovat vaihtuneet päästen näin pälkähästä?

Peitelläänkö tällaista suurta ympäristörikosta panemalla suurella julkisuudella hajaasutusalueet jalkapuuhun kieltämällä mummujen ja pappojen vuosisatoja hyvin toimineet ulkovessakäytännöt? Kikkareet ja tipat pakotetaan sekoittamaan parisataakertaiseen määrään puhdasta tai tekopohjavettä ja johtamaan ne kalliilla putkistoilla uudelleen puhdistettavaksi saastuttavia kemikaaleja käyttäen.

Moninaiset ovat Virttaankankaankin hermomyrkytettyjen pohjavesien tiet. Maan ja kansalaisten talous ei koskaan näin korjaannu.

Nykyisen korkeakoulutuksen lisäksi tai sijaan alan päättäjillä tulisi olla ripaus talonpoikaista järkeä, ja puolet alan henkilöstöstä kuuluisi nykykäytännön mukaan odottamaan parempia aikoja.

Esko Eela
teollisuusneuvos
Säkylä

> Viranomaiset myötäsuunnittelivat ja antoivat luvan johtaa Kokemäenjoen muun muassa hermomyrkkyä sisältävää vettä Virttaankankaalle.«
>
> **ESKO EELA**

Venäjän pakotteet iskevät Itä-Suomeen

Pääministerin mukaan Venäjän uudet pakotteet koskevat vain pientä osaa Suomea. Aivan. Pieneen Suomen itäiseen osaan pakotteilla on merkitystä muidenkin edestä.

On aivan eri asia tarkastella pakotteita kansantaloudellisesta näkökulmasta kuin esimerkiksi Venäjän kauppaan keskittyvän yrityksen näkökulmasta. Pakotteiden kielteinen vaikutus bruttokansantuotteeseen voi pahimmillaan olla koko maassa jopa prosenttiyksikön verran.

Jokainen itäsuomalainen voi vain kuvitella mikä kerrannaisvaikutus siitä meille seuraa.

Suomen kannalta koko pakotetarina on muutenkin saanut erikoiset piirteet ja mittasuhteet. Suomen ei myöskään pitäisi polkea miinoja koko EU:n puolesta erilaisin lausunnoin.

Hallituksen usko EU-takuisiin on ollut kova. Niin nytkin. Läntisen maailman painostuskeinot eivät ole saaneet myönteistä kehitystä aikaan Ukrainan kriisissä, eikä takuita ole nytkään. Tämän ovat viimeaikaiset tapahtumat todistaneet.

Tässä on vastaus myös siihen, millaiset turvatakuut EU pystyy jäsenvaltioilleen, kuten Suomelle, antamaan. Tätä taustaa vasten Stubbin ja tämän hallituksen toiminta ja jatkuvat julkisuuteen annetut lausunnot eivät ole todellisuudessa mitenkään edistäneet Suomen etua, eivätkä parantaneet asemaamme Venäjän lähinaapurina. Ei poliittisesti eikä kaupallisesti.

Sellainen hokema, että mukana oleminen kaikissa EU:n ytimissä ja yhteisissä rintamissa auttaa Suomea parhaiten, on nykyisten tosiasioiden valossa vähintäänkin kyseenalainen. Tämän tason lausunnot, joita pääministerimme on koko ajan antanut, kuuluvat EU-komission puheenjohtajalle ja viime kädessä YK:n turvallisuusneuvostolle.

Jos tämä linja omaksuttaisiin, sillä ei etsittäisi rähmällään oloa Venäjän edessä tai uussuomettumisen aikoja. Meitähän on aina kunnioitettu suurelta osin niin lännessä kuin idässäkin tinkimättömän maanpuolustustahdon ja kyvyn sekä rehellisyyden vuoksi.

Elämme uudessa maailmantilanteessa, jossa hallitus on päivittänyt strategiansa väärästä lähtökohdasta, maailmaa syleilevän talous- ja turvatakuiden pohjalta. Tässä aatemaailmassa on Itä-Suomi joutumassa nyt selkeään maksajan rooliin toimimalla niin turva- kuin talouspuskurinakin.

Toisaalta, onhan toki fantastista, kun perheen äiti saa lapselleen perustella, miksei nyt uusia koulukenkiä ostetakaan: ”Meidän on tuettava eurooppalaista arvomaailmaa.”

Reijo Paunonen
(ps.)
Juva

> Itä-Suomi on joutumassa nyt selkeään maksajan rooliin toimimalla niin turva- kuin talouspuskurinakin.«
>
> **REIJO PAUNONEN**

VIERASKOLUMNI

Suunnistusta sumussa

Suomen taloustilanne on enemmän kuin haastava. Tästä vuodesta on mitä ilmeisimmin tulossa kolmas nollakasvun tai taantuman vuosi. Kasvun liikkeellelähtö on jälleen lykkääntymässä seuraavaan vuoteen.

Maan hallitus on kokoontumassa budjettiriiheen sumuisissa oloissa. Euroalueen talousnäkymät eivät ole kirkastuneet. Suomen taloudessa on vähän hyviä uutisia.

Ukrainan kriisi jättää synkän varjon sekä tämän että ensi vuoden talouskehitykseen. Venäjän talouskehityksen hiipuminen näkyy niin Suomen viennin kuin venäläisten turistien määränkin vähentymisessä.

Länsimaiden talouspakotteet leikkaavat väistämättä talouskasvua ja talouden suorituskykyä Venäjällä jo nyt. Kielteisiä vaikutuksia tulee lisää lähivuosina, jos länsiteknologiaa jää pois vaikkapa arktisen alueen ja öljyteollisuuden investoinneista.

Venäjä pohtii omia vastatoimiaan parhaillaan. Talouslehtien mukaan esillä ovat muun muassa Venäjän ylilentojen rajoittaminen tai kieltäminen. Finnairille tämä tarkoittaisi koko yhtiön viime vuosikymmenen strategian murtumista.

Pääministeri Stubb arvioi, että pakotteiden vaikutukset Suomeen olisivat rajallisia. Pääministeri arvioi, että Suomen talouskasvusta voisi leikkaantua puoli prosenttia. Prosentteina luku tuntuu pieneltä, mutta sekin tarkoittaa miljardia euroa vuositasolla. Jos vaikutukset ovat pysyviä, on Suomen hyvinvoinnista neljässä vuodessa pois neljä miljardia ja julkinen talous jää vastaavasti kaipaamaan kahden miljardin verotuloja.

Finnairin ohella Suomessa tulevia Venäjän uutisia jännitetään nyt erityisesti elintarviketeollisuudessa. Elintarvikkeiden Venäjä-viennin leikkaantuminen olisi myrkkyä ennestäänkin kovassa myllerryksessä olevalle alalle.

Ukrainan kriisi saattaa edelleenkin pahentua ja Venäjän vastapakotteet ovat vielä näkemättä. Suomelle tulevien suorien vaikutusten lisäksi eurooppalaisen talouskasvun hiipuminen vaikuttaa sekin talouteemme. Voi siis jo nyt pitää varmana, että Ukrainan kriisi iskee Suomeen virallisia lukuja enemmän.

Näissä oloissa on tehtävä kaikki mahdollinen suomalaisen työn kilpailukyvyn ja suomalaisten työpaikkojen puolesta. Telakkapäätös oli esimerkki, että hallituksessa tunnustetaan tilanteen vaikeus ja nähdään myös julkisen vallan päätösten merkitys työpaikkojen säilymiselle. Kun vielä runsas vuosi sitten moni oppinut julisti, että valtion omistajuus telakkayhtiöissä ei sovi markkinatalouteen, ovat nämä puheet nyt loppuneet.

Euron kurssiin emme juurikaan voi vaikuttaa. Suomalaisen työn puolustamiseksi pitäisi vientiin kohdistuvia kustannuksia edelleen leikata. Tämä tarkoittaa niin kuljetuskustannusten läpikäyntiä, väylämaksujen alentamista kuin teollisuuden energiaverorasituksen pienentämistäkin. Sumun keskelläkin suomalaisen työn kilpailukyvystä huolehtiminen on mahdollista, eikä siitä ole haittaa näkymien kirkastuessakaan.

Yhtä selvää pitäisi olla, ettei meillä ole erityistä syytä riemuita Ukrainan kriisin jatkumisesta tai otteiden kovenemisesta. Paluu neuvottelupöytään, kriisin rauhanomainen ratkaiseminen ja kompromissien hakeminen ovat mitä suurimmissa määrin Suomen intresseissä.

EERO HEINÄLUOMA
on eduskunnan puhemies.

eero.heinaluoma@eduskunta.fi

VIIKON KYSYMYS

Mitä teet, kun kesämyrsky riehuu ulkona?

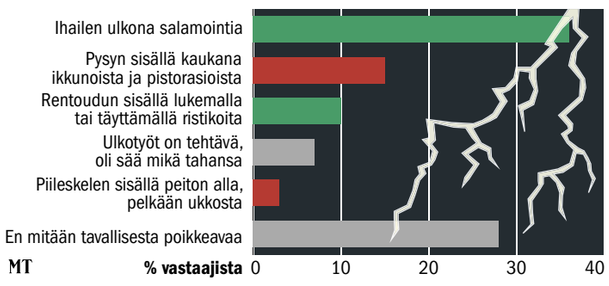

Myrskyjen tehtävä on myrskytä

Lähes 40 prosenttia MT:n viikon kysymykseen vastanneista ihailee ulkona salamointia kesämyrskyn osuessa kohdalle.

Kolmannes ei tee mitään tavallisesta poikkeavaa.

Reilu 10 prosenttia pysyttelee sisällä, kun taas vajaa kymmenes tekee ulkotöitä säästä riippumatta.

Kysymykseen vastasi torstaihin mennessä noin 500 lukijaa.

Entinen nautafarmari tekee töitä sääolosuhteiden mukaan. ”En pelkää erilaisia säätiloja, mutta kunnioitan ukkosmyrskyjä ja koetan varautua niihin parhaani mukaan.”

”Sähkökatkojen varalle olen hankkinut tilalle aggregaatin jo 30 vuotta sitten. Ajattelen kuin Muumi-pappa, myrskyjen tehtävä on myrskytä!”

Myös pöllö on hankkinut sähkökatkojen varalle aggregaatin, sillä työt täytyy tehdä säällä kuin säällä.

”Kun ukkonen pistää sähkövehkeet nikottelemaan, on ulkotöiden tekeminen useasti ukonilmalla vaikeaa ja vaarallista”, kertoo sipulia leukaluissa.

”Kun vanhemmillani oli vielä lehmiä, oli äiti aina pahoillaan ukonilmasta lypsyaikaan. Ukkonen teki pieniä sähkökatkoja, joiden ansiosta alipainetta ei riittänyt joka hetkelle, ja lypsimet läjähtelivät lehmistä lattialle.”

Mettänpörhö odottelee myrskyn menevän ohi ja tarkistaa ukkosen jälkeen kuinka kävi.

”Mitäs siine sit mittään teet, myrsky ja ukkose jälkke katota kuin käve ja reerata, jos tuli jotta reerattava! Ei siin mikkän muukan auta.”

Sipulia leukaluissa nauttii ukkosen jylhästä kuminasta, mutta nautintoa haittaa hiukan tulipalon vaara.

”Enhän minäkään punaista kukkoa kaipaa, vaikka ukonilmaa ihailenkin.”

Pöllö katselee terassilta, kun myrsky riehuu ja salamoi.

”Järvellä isot vaahtopäät lyö rantaan ja luonnonvoiman näkee joka puolella. Sitä on pakko kunnioittaa! Järki matkassa kuitenkin koko ajan.”

> Sähkökatkojen varalle olen hankkinut tilalle aggregaatin jo 30 vuotta sitten. Ajattelen kuin Muumi-pappa, myrskyjen tehtävä on myrskytä!«
>
> **ENTINEN NAUTAFARMARI**

Lasten koulumatka

Tällä viikolla kysymme, kuinka pitkä koulumatka lapsellasi on alakouluun.

Kerro lapsesi koulumatkasta ja kulkuvälineestä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi*.

ANNI-SOFIA HOPPI